

ВІДГУК
офіційного опонента доктора економічних наук, професора
Шинкаренка Володимира Григоровича
на дисертаційну роботу Комчатних Олени Вікторовни
на тему: «Оцінювання інноваційного потенціалу
транспортно-логістичного підприємства», що подана
на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

На відгук надані дисертація, автореферат, копії опублікованих праць.

Дисертаційна робота представлена на 285 сторінках комп'ютерного тексту, містить 42 таблиці (9 окремих сторінок), 30 рисунків (1 окрема сторінка), 12 додатків (49 окремих сторінок), список використаних джерел з 254 найменувань (28 окремих сторінок), анотацій та списку опублікований праць за темою дисертацій (25 окремих сторінок).

Основний текст дисертаційної роботи викладено на 178 сторінках машинописного тексту.

Автореферат представлений на 21 сторінці (без врахування анотацій) і містить 2 рисунка та 3 таблиці, список опублікованих автором праць з 46 найменувань.

***1. Актуальність теми дисертації та зв'язок з науковими
програмами, планами, темами***

Автомобільний транспорт займає одне з провідних місць в транспортній системі країни. На його частку припадає 33,3% обсягу перевезень і 13,6% вантажообігу; 42,6% обсягу перевезень пасажирів і 34,8% пасажирообороту всіх видів транспорту.

Проектом розвитку транспорту України на наступні 10 років передбача-

ється подальше збільшення обсягу перевезень і вантажообігу (пасажирообігу) виконуваного автомобільним транспортом. При цьому основними напрямами його розвитку є:

- поступова лібералізація міжнародних автомобільних вантажних перевезень та забезпечення процедури доступу до ринку автомобільних перевезень;
- посилення відповідальності учасників дорожнього перевезення за порушення габаритно-вагових параметрів транспортних засобів;
- введення системи підтвердження професійної компетентності водіїв і персоналу автомобільного транспорту.

Цьому сприяють переваги автотранспорту: доступність, доставка товару безпосередньо в точку призначення, мобільність, висока швидкість доставки, гнучкість вибору маршруту, варіативність обсягу партій товару, надання автомобільним транспортом логістичних послуг. Остання обставина є істотним чинником підвищення інноваційного потенціалу автотранспортних підприємств і визначила актуальність розглянутого дослідження.

Про актуальність теми дисертаційної роботи свідчить також те, що вона виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри «Економіка» Національного транспортного університету в рамках виконання держбюджетних науково-дослідницьких робіт: «Ринкові відносини і підприємство» (номер державної реєстрації 0112U008411, 2014-2015 рр.) – автором досліджено теоретичні та методологічні засади оцінювання інноваційного потенціалу підприємства, джерела фінансування та особливості інноваційного розвитку підприємств України, запропоновано методику оцінки інноваційного потенціалу підприємства; «Економічний розвиток і підприємництво в Україні» (номер державної реєстрації 0117U000126, 2016-2018 рр.) – автором досліджено характерні риси, основні закономірності та останні тенденції інноваційної діяльності в транспортній сфері.

Мета дисертаційної роботи відповідає її назві, задачі в повній мірі розкривають перелік тих завдань, що треба вирішити для її досягнення.

Об'єкт і предмет дослідження визначені коректно.

2. Ступінь, обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність, новизна

До основних наукових результатів, положень, рекомендацій, що дають підстави присвоїти дисертанту науковий ступінь кандидата економічних наук слід віднести:

2.1. Отримали подальшого розвитку поняття інноваційний потенціал підприємства на підставі узагальнення існуючих підходів до визначення його сутності (с. 60-75).

Особливість даного визначення полягає у наступному:

- інноваційний потенціал розглядається як органічна складова загально-го потенціалу підприємства;
- інноваційний потенціал формується під впливом наявних матеріаль-них і фінансових ресурсів, інтелектуального капіталу;
- відображає досягнутий рівень інноваційних результатів;
- характеризує потенційну можливість підприємства до інноваційного розвитку.

2.2. Отримали подальший розвиток методичні основи компонентного оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприєм-ства (с. 130-133).

Дисертантом визначено поняття оцінювання інноваційного потенціалу підприємства як «моніторингу рівня його складових елементів для порівняння з існуючими уявленнями про їх рівень».

Сформульовані вимоги до об'єктивної оцінки інноваційного потенціалу підприємства та методика її визначення і використання.

Результатом цих досліджень є запропонована методика оцінки комплекс-ного інноваційного потенціалу підприємства, яка представлена у вигляді алго-ритму (рисунок 2.18).

2.3. Отримали подальший розвиток методичні основи визначення па-раметрів оцінювання інноваційного потенціалу (с. 134-148).

В якості параметрів оцінювання інноваційного потенціалу прийнята частина складових загального потенціалу підприємства (виробничо-технічна, фінансова, науково-технічна, організаційно-управлінська, кадрова і маркетингова) які у сукупності формують інноваційний потенціал – K_i . Для того, щоб привести всі потенціальноутворюючі показники K_i до співставимого вигляду, дисертантом пропонується стандартизувати їх значення шляхом присвоєння бальних оцінок (a_i).

2.4. Набули подальший розвиток положення організації інноваційної діяльності транспортно-логістичних підприємств в сфері послуг (с. 120-129).

Дисертант провів глибокий аналіз тенденцій та закономірностей інноваційного розвитку транспортно-логістичних підприємств. В результаті аналізу було визначено особливості та детермінанти інноваційного розвитку названих підприємств, що стало підґрунтям для розроблення системи показників ідентифікації рівня інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства.

2.5. Отримала подальший розвиток класифікація інновацій транспортних підприємств за рахунок введення нової класифікаційної ознаки - рівень інноваційного потенціалу (с. 151-173).

На підставі даних 24 транспортно-логістичних підприємств щодо їх інтегральних значень інноваційного аналізу виділено чотири групи підприємств з високим, середнім, низьким та критичним рівнем загального інноваційного потенціалу та його складових (табл. 32).

Цінність цього отриманого наукового результату полягає в тому, що це дає можливість сформулювати рекомендації щодо визначення стратегії інноваційного розвитку підприємства.

2.6. Удосконалено методичний апарат управління розвитком транспортно-логістичних підприємств (с. 174-194).

Виходячи з визначеного рівня інноваційного потенціалу підприємств та його складових дисертант вибирає відповідну інноваційну стратегію та заходи

по її реалізації, використовуючи при цьому краудсорсинг. Результатом цих досліджень стали отримані оцінки зміни складових інноваційного потенціалу за рахунок системи і складових заходів у транспортно-логістичному підприємстві (табл. 3.11). В додаток до цього слід відмітити те, що дисертант пропонує використання графічно-аналітичного методу для побудови шестикутника, що характеризує рівень розвитку інноваційного потенціалу підприємства по відповідним напрямкам – складовим інноваційного потенціалу.

В дисертаційній роботі отримані і інші менш значимі результати.

Отримані автором наукові результати мають високий ступінь обґрунтованості, що підтверджується узагальненням значної кількості фундаментальних праць вітчизняних та закордонних вчених-економістів, використанням великого обсягу статистичної інформації, достатньою апробацією та впровадженням у виробництво.

3. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів

Наукове значення результатів дисертаційного дослідження полягає у розробці теоретичних положень і висновків, які збагачують економічну науку з питань функціонування транспортно-логістичної системи України і підвищення інноваційного потенціалу підприємств.

Більшість отриманих наукових результатів має практичну значущість. Перше за все слідує відмітити методичний підхід до компонентного оцінювання інноваційного потенціалу підприємства, методи кількісної ідентифікації структурних складових інноваційного потенціалу підприємства, класифікація транспортно-логістичних підприємств за рівнем інноваційного потенціалу та інші.

Результати дисертаційного дослідження впроваджені в ПрАТ «ТЕК Західукртранс», ПАТ «КВК «Рапід», ПАТ «Автобаза 1», в навчальному процесі Національного транспортного університету. Практичну цінність результатів дисертаційної роботи підтверджена Асоціацією «Український Логістичний Альянс».

4. Оцінка повноти викладення результатів дослідження в опублікованих роботах

У відкритому друку за темою дисертації опубліковано 46 праць, з них: 1 монографія, 20 статей (в т.ч. 13 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у електронних фахових виданнях України, 3 – у науково-практичних виданнях інших держав, 2 – у інших науково-практичних виданнях), з яких 13 одноосібних, а також 25 публікацій у матеріалах науково-практичних конференціях, з яких 2 у співавторстві.

В опублікованих працях здобувача повно відображену сутність отриманих результатів виконаного дослідження та їх наукова новизна. Результати дослідження доповідалися і отримали позитивну оцінку на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. З огляду на це апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація має традиційну структуру: вступ, три розділи, висновки, додатки, список використаних джерел. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності. Автореферат забезпечує ідентичність основних положень, висновків та пропозицій роботи.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Оцінюючи в цілому достатній рівень розробки теоретико-методологічних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, необхідно відмітити, що деякі положення є дискусійними:

6.1 Слід було більше уваги приділити характеристикам об'єкту дослідження. Показати ідентичність і відмінність транспортних і транспортно-

логістичних підприємств, а також процесів формування і оцінки в них інноваційного потенціалу.

6.2 Розроблена система показників ідентифікації складових інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства потребує додаткового пояснення у частині можливості використання для інших транспортних підприємств.

6.3 Відсутнє обґрунтування вибору методу класифікації підприємств за рівнем інноваційного потенціалу. Окрім методу кластерного аналізу існує велика кількість методів багатофакторного аналізу, за допомогою яких можна здійснити класифікацію.

6.4 Термінологія потребує одноманітності. Так, на сторінці 2 авторефери ти мають місце наступні види одного і того ж підприємства: транспортно-логістичне підприємство, транспортне підприємство, підприємство транспортної логістики.

6.5 Пояснення умовних позначень, які входять до складу наведених формул необхідно було подати з одиницями виміру відповідних показників.

6.6 Обсяг основного тексту дисертації дещо перебільшений.

В цілому, потрібно зазначити, що відмічені недоліки не зменшують наукові здобутки дисертаційної роботи, тим більше, що деякі з них носять дискусійний характер.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Камчатних О.В. на тему «Оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства» виконана вперше і поглиблює існуючі знання в області інноваційної діяльності транспортних підприємств.

Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливу наукову проблему, яка полягає у оцінці

інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам до кандидатських дисертацій.

Вважаю, що дисертаційна робота на тему «Оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства», що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. з відповідними змінами та доповненнями, а її автор – Комчатних Олена Вікторівна – заслужовує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,

Заслужений діяч науки і техніки України,

професор кафедри менеджменту

Харківського національного

автомобільно-дорожнього університету

«6» листопада 2020 р.

